

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

NÄYTTÖÖN PERUSTUVA PÄÄTÖKSENTEKO – SUOMALAINEN NEUVONANTOJÄRJESTELMÄ

Kooste annetuista lausunnoista
2.12.2014

Taustatiedot

- Lausunnot kerättiin ajanjaksona 31.10.-21.11.2014 www.lausuntopalvelu.fi –verkkopalvelun kautta
- Yhteensä lausuntoja saatiin 35 kpl.
- Sähköisen lausuntopalvelun kautta saatiin yhteensä 17 lausuntoa, lisäksi 2 lausunnon antanutta tahoa käyttivät samaa kysymysrunkoa, vaikka toimittivat lausunnot erikseen. Kirjallisia vapaamuotoisia lausuntoja saatiin 16 kpl.

Lausuntonsa antoivat seuraavien tahojen edustajat:

Yliopistot, tutkimuslaitokset ja tiedeyhteisöä edustavat tahot:

- ETLA
- Finska Vetenskaps-Societeten / Suomen tiedeseura
- Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymä (LYNET)
- Palkansaajien tutkimuslaitos
- Pellervon taloustutkimus
- Suomalainen tiedeakatemia
- TANK / Tiedeakatemian neuvottelukunta
- Tieteellisten seurain valtuuskunta,
- Tutkimuslaitosten johtajien neuvosto
- Ulkopoliittinen instituutti
- Suomen yliopistot UNIFI ry

Ministeriöt:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- oikeusministeriö
- opetus- ja kulttuuriministeriö
- puolustusministeriö
- sisäasiainministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- ulkoasiainministeriö
- valtiovarainministeriö
- ympäristöministeriö

Valtion virastot:

- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
- Kansaneläkelaitos
- Opetushallitus
- Suomen Akatemia
- Tekes
- Tilastokeskus

Muut:

- Sitra
- Tiedetoimittajien liitto
- Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
- Yksittäiset asiantuntijat (toimittajat, tutkijat) ja poliitikot

Johtopäätöstiivistelmä 1/2

1. Tiedeneuvonantajan viran perustaminen jakaa vastaajat kahteen yhtä suureen joukkoon.
2. Enemmistö ei kannata toiminnon sijoittamista valtioneuvoston kansliaan.
3. Tiedeneuvonantajan puheenjohtajuus TEA:ssa jakaa lausunnonantajat kahteen yhtä suureen joukkoon. Nykykäytäntö saa avovastauksissa varsin voimakasta tukea ja pääministerin valtiosihteerin nähdään varmistavan yhteyden poliittiseen päätöksentekoon.
4. Niihin ministeriöihin, joissa ei ole tutkimusjohtajaa vastaavaa toimintoa, tulisi tällainen perustaa.
5. Suurin yksimielisyys vallitsee ehdotuksesta tutkitun tiedon käytöstä lainsäädännön valmistelussa, erityisesti vaikutusten arvioinnissa.
6. Nähdään tärkeänä, että Suomella on käytössä kansainvälisesti mitattuna paras ja viimeisin tutkimustieto tai asiantuntemus. Ehdotetussa mallissa ei kuitenkaan ole ratkaistu miten kansainvälinen tutkimustieto välittyisi oikea-aikaisesti ja parhaiten ministeriöiden päätöksenteko- ja neuvottelutilanteisiin.

Johtopäätöstiivistelmä 2/2

7. Tutkimuslaitosten toimenkuvien tarkastaminen on tunnistettu tarpeelliseksi: TULA-uudistuksen osana tätä jo tehdäänkin.
8. Tutkimustiedon käyttöä valiokuntatyöskentelyssä tulee tehostaa. Valiokuntien käyttämien tietolähteiden parempi dokumentointi nähdään myös tervetulleeksi.
9. Erillisen tiedeanalyysiyksikön perustamista tiedeakatemiain neuvottelukunnan yhteyteen ei nähdä tarpeelliseksi.
10. Ehdotus uudistusten rahoittamisesta ministeriöiden sitomattomilla tutkimusvaroilla koetaan kestävämmäksi.
11. Kehitettävän tiedonneuvonannon järjestelmän arviointia edellytetään.

Toimeksianto nähtiin tervetulleena, analyysi jää osin liian ohueksi

- Selvitys antaa tiiviin kuvan käytännöistä niissä maissa, joissa tiede-neuvonantajajärjestelmä on käytössä. Tarkastelussa on hyvin tuotu esiin tiedeakatemioiden roolia.
- Selvityksen nähdään tuovan arvokkaan lisänsä siihen valmistelutyöhön, jota parhaillaan käydään neuvonantajajärjestelmän kehittämiseksi (tutkimustiedon tehokas välittyminen politiikkatoimien valmisteluun ja päätöksentekoon). Osin selvitys vahvistaa jo aiemmin tiedossa olleen tarpeen, eli tutkimustulokset pitäisi saada paremmin päätöksenteon ja yhteiskunnan kehittämisen tueksi.
- Selvityksen nähtiin vastanneen hyvin toimeksiannon kysymyksiin, erityisesti kysymykseen siitä, millaisia institutionaalisia ratkaisuja on käytössä, valmisteilla ja mitkä ovat niistä saadut kokemukset eri maissa. Selvitys antaa laajan kuvan eri tiedon välityksen mekanismeista kansainvälisesti, muttei varsinaisesti vertaile näitä laadullisesti keskenään.
- Raportin koettiin monissa lausunnoissa jääneen varsin kuvailevaksi, arvioivan sijaan. Parhaita tutkimuksen mekanismeja on esitelty ainoastaan rajatusta joukosta maita. Selvityksessä ei ole arvioitu eri mallien vaikuttavuutta: miten päätöksenteko on lopulta parantunut käyttöön otetun mekanismin myötä? Mekanismin vertailu jää lukijan harteille, eikä selvitys anna suoria keinoja mekanismin asiantuntevaan vertailuun. Myös nykytila-analyysi puuttuu.
- Annettu esitys kattaa vain osan tietoon perustuvasta päätöksenteosta ja sitä tukevasta neuvonantotoiminnasta. Ongelmana nähdään, että valtion tutkimuslaitokset ovat tarkastelun ulkopuolella, vaikka heillä on kuvattu välittäjärooli.

Vastaajat jakautuvat tasan kysymyksessä tiedeneuvonantajan viran perustamisesta.

- **Ehdotuksen ei nähdä ratkaisevan kysyntäpuolen ongelmia.** Jokaisen ministeriön virkamieskunnan tehtävänä on jo nyt varmistaa, että ministeriön poliittisella päätöksenteolla on käytettävissään paras mahdollinen tieto. Tämä on jo sellaisenaan esittelijän velvollisuus.
- **Tiedeneuvonantaja (ja tiedeanalyysiyksikkö) siirtäisi rahoitusta pois itse tutkimus-, selvitys- ja arviointityöstä tutkimuksen rakenteisiin.** On myös vaikea löytää yhtä henkilöä, joka kykenisi kattamaan koko tutkimuskentän. Kansainvälisissä verrokeissa resurssit ovat kokonaan toista luokkaa kuin selvityksen ehdotuksessa. Ehdotus voi osaltaan lisätä tarpeellista vuoropuhelua tiedon tuottajien ja hyödyntäjien välillä, mutta riskinä on hallinnollinen yliorganisointi.
- Toisaalta osa vastaajista koki, että **tiedeneuvonantajan tulee tuntea ministeriöiden substanssitehtävät** (ja hallinto) pystyäkseen välittämään oikeantyyppistä tiedemaailman osaamista päätöksenteon tarpeisiin, mutta toisaalta toiset vastaajat korostivat tieteen riippumattomuutta ja sitä, että **riippumattomuus vaarantuu helposti**, mistä johtuen tiedeneuvonantajan olisi mahdollisesti parempi olla sijoitettuna muualle kuin neuvottavien välittömään vaikutuspiiriin.
- Useissa ehdotusta vastustavissa vastauksissa todetaan, että **mikäli tällainen tiedeneuvonantajan virka perustetaan, VNK on luontevin paikka.**

Mahdollista tiedeneuvonantajaa ei haluta TEA:n johtoon: pääministerin valtiosihteeri varmistaa yhteyden poliittiseen päätöksentekoon

- **Nykyinen käytäntö koetaan varsin toimivaksi.** Valtiosihteeri TEA-työryhmän puheenjohtajana tuo ryhmän toimintaan tiedon hyödyntäjän näkökulman ja voi toimia suorana linkkinä poliittisten päätöksentekijöiden tietotarpeiden ja TEAS-toimintaa valmistelevien virkamiesten välillä. Valtiosihteeri toimii myös kansliapäällikkökokouksen puheenjohtajana.
- **TEA-työryhmän keskeinen lisäarvo on saatavissa juuri sen kytkeytymisestä politiikkaan, ei akateemiseen maailmaan.** TEA-työryhmän puheenjohtajan tulee ehdottomasti olla henkilö, jolla on tiivis käytännön yhteys poliittisten päätösten valmisteluun.
- TEA-työryhmä edustaa tiedon hyödyntäjien näkökulmaa, tiedeneuvonantaja olisi tiedon tuottajien edustaja.
- Mikäli tiedeneuvoja nimitettäisiin, hän voisi toimia TEA-ryhmän pysyvänä asiantuntijana.

Kaikkiin ministeriöihin toivotaan tutkimusjohtajaa

- **Ehdotus on periaatteessa hyvä, koska se yhdenmukaistaisi ministeriöiden rakenteita ja toimintatapoja.**
- **Ministeriöiden tutkimusjohtajia koskeva ehdotus tehtävälisäyksineen on periaatteessa kannatettava**, kuten myös tutkimusasiantuntijoiden rotaatio hallinto- ja tutkimustehtävien välillä. Määräaikainen henkilökiertojärjestelmä tutkimuslaitosten ja ministeriöiden välillä takaisi myös eri substanssi- ja tieteenalojen edustuksen.
- Jotkut vastaajat tosin näkevät uhkana olevan, että **ehdotus vain korostaa valtioneuvoston siilomaista rakennetta**, jota ollaan muutoinkin uudistamassa ja tutkimusjohtajien tehtävät ministeriöissä on tulkittu aivan liian suppeasti.
- **Tietämyksen syntymisessä hyviksi koettuja käytänteitä ja toimintatapoja voisi rohkeammin kokeilla**: esimerkiksi asiantuntijavaihtoa elinkeinoelämän, tutkimusorganisaatioiden ja ministeriöiden välillä, jotta syntyy ymmärrys todellisista tietotarpeista sekä uudenlaisia ratkaisuja.

Lainsäädännön tietopohjan vahvistaminen saa kannatusta

- **Suurin yksimielisyys** vallitsee ehdotuksesta tutkitun tiedon käytöstä lainsäädännön valmistelussa, erityisesti vaikutusten arvioinnissa.
- **Lausunnoissa nousee esille näkemys mm. siitä, että** tieto on saatava lainvalmistelun käyttöön mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja **vaikutusten arviointia tulee tehdä systemaattisesti jo hankkeiden valmisteluvaiheessa.**
- **Tutkittu tieto tulisi saada luontevaksi osaksi lainsäädännön valmistelutyötä.** Keinoja tähän tulisi huolella suunnitella yhteistyössä valmistelevan prosessin ja tiedon tarjoajien kanssa.

Tiedeasiantuntemus on jo nykyisellään osa ministeriöiden kansainvälisiä yhteyksiä.

- Yksimielisyys vallitsee siitä, että on **tärkeää että Suomella neuvotteluissaan on käytössä kansainvälisesti mitattuna paras ja viimeisin tutkimustieto tai asiantuntemus.**
- Ehdotetussa mallissa **ei ole ratkaistu miten kansainvälinen tutkimustieto välittyisi oikea-aikaisesti ja parhaiten ministeriöiden päätöksentekotilanteisiin.**
- Ministeriöiden kansainvälisissä yhteyksissä ja neuvotteluissa varmistetaan tutkimusnäyttö lähtökohtaisesti jo nyt: **”Riittävä ja ajantasaisin tiedoin varustautuminen myös kansainvälisiin tehtäviin on virkamiehen ammattiosaamisen lähtökohta”.**

Tutkimuslaitosten toimenkuvien tarkastaminen on tunnistettu tarpeelliseksi: osin tätä jo tehdäänkin osana TULA-uudistusta

- **Toimenkuvien tarkastus on paikallaan.** Se myös auttaisi osaltaan suuntaamaan strategisen tutkimuksen neuvoston tutkimusohjelmia.
- **Myös tilastotoimen ja tutkimusinfrastruktuurien kartoitus** olisi tässä suhteessa tarpeellinen.
- Sinänsä nähdään epäselväksi se, miten tämä ehdotus liittyy toimeksiantoon kun **tutkimuslaitoksia ei ole muuten juuri käsitelty**, vaikka ne usein toimivat välittäjärooleissa, jotka ovat toimeksiannon kannalta olennaisia.
- **Asia on sinänsä tärkeä ja toimet tarpeellisia.** Näitä tarkennuksia ja täsmennyksiä on jo säästövelvoitteiden vuoksi tehty.
- **Budjettirahoituksen väheneminen ja rahoitusrakenteen muutokset pakottavat tutkimuslaitoksissa priorisointiin.** Ehdotus on perusteltu sillä varauksella että tutkimuslaitoksissa tätä työtä varmasti jo tehdään (TULA-)uudistusten seurauksena.

Tutkimustiedon käyttöä valiokuntatyöskentelyssä tulee tehostaa.

- **Tavoite on hyvä ja kannatettava**, joskin lainvalmistelun yksityiskohdat voivat tehdä toteuttamisen vaikeaksi.
- Selvityksessä tuodaan esille, että tutkimuslaitoksen ja tutkimuskenttä eivät osaa tuoda riittävästi osaamistaan ja tietoaan esille politiikkavalmistelijoilta hyödynnettävällä tavalla. **Ensisijaista tulisi olla vuorovaikutuksen parantaminen ja tietotarpeiden ennakoiva kommunikointi.**
- Eduskunnan valiokunnille tulisi toimittaa **ajantasainen luettelo keskeisistä asiantuntijoista em. tahoilla sekä tiedeyhteisössä.** Myös ministeriöiden asiantuntijavirkkamiehille pitäisi antaa paremmat valmiudet laatia käyttökelpoisia tutkimustietoon perustuvia analyyseja.
- On tärkeää, että valiokunnilla on relevantti tieto käytössään, mutta ei ole tarkoituksenmukaista valjastaa valiokuntatyöskentelyä uuden tiedon etsintään. **Tutkimustiedon hyödyntäminen tulee painottua valmistelun alkupäähän: työryhmätyöskentelyyn ja HE:n laatimiseen.** Valiokunnille vietäessä tieto tulee olla jo tiivistetyssä muodossa.

Valiokuntien käyttämien tietolähteiden parempi dokumentointi nähdään tervetulleeksi.

- **Lausunnon antajat olivat yksimielisiä siitä, että valiokuntien mietinnöissä ja lausumissa tulee selkeästi ilmoittaa, mitä tietolähteitä on käytetty.**
- **Teknisesti tietolähteitä ei ole syytä viedä hallituksen esityksiin saakka**, vaan riittää, että ne ovat löydettävissä muusta valmistelumateriaalista, esimerkiksi työryhmämuistioista.
- **Nykykäytännössä mietintöihin ja lausumiin jää usein kirjaamatta, että niiden perustana on jokin selvitys tai tutkimus.** Osin kysymys on siitä, että muistioiden perusteisiin ja lähteisiin ei kiinnitetä huomiota. Tältä osin kyse on usein ennemminkin vallitsevasta menettelytavasta kuin siitä, että tutkimusta ei olisi ollut käytettävissä.

Erillistä tiedeanalyysiyksikköä ei nähdä tarpeelliseksi.

- **Lausunnon antaneiden enemmistö ei näe tarkoituksenmukaisena perustaa uutta instituutiota.** Vastaajat kokevat, että yksikön perustamisessa piilee päällekkäisen tutkimusbyrokratian vaara. Uuden rakenteen perustaminen nähdään uutena ylimääräisenä väliportaana tutkimuksen ja päätöksenteon välillä.
- **Erilliselle tiedeanalyysiyksikölle ei nähdä olevan tarvetta, koska päätöksentekoa tukevat tutkimuksen tilataan pääosin kilpailutuksen kautta tiedeyhteisöltä.** Tiedeakatemit, yliopistot, tutkimuslaitokset sekä konsulttiyritykset voivat, jo nyt halutessaan osallistua kilpailutuksiin ja rahoitushakuihin, ja tuoda osaamisensa päätöksentekijöiden käyttöön. Tätä kautta saadaan seulottu paras asiantuntemus.
- **Tavoite tuottaa systemaattisia katsauksia tutkimustiedosta valtionhallinnossa ilmenneen tarpeen pohjalta voi muodostua liian kunnianhimoiseksi.** Kolmella tiedesihteerillä ei voi olla sellaista laaja-alaista poikkialueellista ja poikkitieteellistä osaamista ja ymmärrystä, jota toiminto tarvitsisi.
- **Luontevampana toteutusmuotona nähdään se, että tällainen organisoituminen tapahtuisi pikemminkin akateemisesti itsenäisten tiedeakatemioiden itsensä aloitteesta kuin valtionhallinnon ohjaamana.** Joustavampi menettely saattaisi tuottaa parempaa tulosta.

Ehdotus uudistusten rahoittamisesta ministeriöiden sitomattomilla tutkimusvaroilla koetaan kestävämmäksi.

- **Jo nyt ministeriöiden sitomattomista varoista on viime vuosina leikattu suuri osa.**
- **Vähenevää t&k-rahoitusta ei saa käyttää uusien hallintorakenteiden pystyttämiseen vaan rahat pitää suunnata mahdollisimman suoraan ja tehokkaasti varsinaisen tiedon hankkimiseen.**
- **Raportissa arvioidut resurssitarpeet vaikuttavat lisäksi alimitoitetuilta.** Tutkijoiden on priorisoitava ulkopuolisen rahoituksen hankkeet ja uusien hankkeiden hakeminen. Siksi onkin epätodennäköistä että ”vapaaehtoistyönä” tehtävä tutkimus- ja selvitystyö pystyy vastaamaan tiedontarpeisiin ajantasaisesti ja laajassa mitassa.

Kehitettävän tiedonneuvonannon järjestelmän arviointia edellytetään.

- Vastaajien selvä enemmistö kannattaa arviointia TEA- työryhmän, ministeriöiden T&K-toiminnan sekä tehtyjen rahoitusuudistusten osalta.
- Lausunnonantajat korostavat kuitenkin, että koska **TEAS-toiminta ja meneillään oleva TULA-uudistus on tarkoitettu erityisesti auttamaan tutkimustiedon tehokkaampaa hyödyntämistä päätöksenteossa, olisi viisasta antaa näille uudistuksille aikaa osoittaa toimivuutensa**, ja tehostaa valtion tutkimuslaitosten osaamisen käyttöä päätöksentekoa tukevinä olemassa olevina toimijoina.
- Arviointi nähdään tärkeänä, 5 vuotta kenties liian pitkänä aikajänteenä.

Huom!

Seuraavien sivujen numeerisessa koosteessa on taulukoihin koottu vain ne lausunnot / vastaukset, joissa vastataan asetettuihin kysymyksiin.

VASTAAVUUS TOIMEKSIANNON KYSYMYKSIIN	KYLLÄ	EI	En Osaa Sanoa
1. Vastaako selvitys mielestäsi kysymykseen siitä, millaisia ovat parhaat tutkitun tiedon välityksen mekanismit kansainvälisesti vertaillen?	16	3	1
2. Vastaako selvitys kysymykseen siitä, millaisia institutionaalisia ratkaisuja on käytössä, valmisteilla ja mitkä ovat niistä saadut kokemukset eri maissa?	18	2	0
3. Vastaako selvitys mielestäsi kysymykseen siitä, millaisia odotuksia poliittisilla päätöksentekijöillä on neuvonantotoiminnasta?	12	6	2
4. Vastaako selvitys mielestäsi kysymykseen siitä, miten hallituksen tutkittuun tietoon perustuvan (strategisen) päätöksenteon neuvonantotoiminta olisi järjestettävä Suomessa?	17	3	0

Eri vastaajaryhmien vastaukset jakautuivat tasaisesti vaihtoehtojen välille.

EHDOTUKSET- toteuttamiskelpoisuus	KYLLÄ	EI	En Osaa Sanoa
5. "Valtioneuvostolle tulee perustaa tiedeneuvonantajan virka."	8	8	3
6. "Tiedeneuvonantajan sijoituspaikka on Valtioneuvoston kanslia, johon hänelle perustetaan toimisto."	5	7	6
7. "Tiedeneuvonantaja tulee kutsua valtioneuvoston kanslian koordinoiman, valtiosihteerin puheenjohtajaksi toimivan Tutkimus-ennakointi-arviointi (TEA) – työryhmän puheenjohtajaksi"	7	7	4
8. "Jokaiseen ministeriöön perustetaan tutkimusjohtajan virka."	16	5	2
9. "Tutkitun tiedon käyttöä tulee tehostaa lainsäädännön valmistelussa, erityisesti vaikutusten arvioinnissa. Lakiesitysten perusteluissa tulee selkeästi ilmoittaa, mitä tietolähteitä on käytetty."	21	0	0
10. "Ministeriöiden kansainvälisissä yhteyksissä ja neuvotteluissa tulee varmistaa tutkimusnäytön saatavuus ja tarvittaessa vahvistaa delegaatioita tiedeasiantuntijoilla."	16	3	1
11. "Tutkimuslaitosuudistuksen onnistumiseksi ministeriöiden alaisten tutkimuslaitosten lakisäätteiset toimenkuvat tulee tarkistaa ja täsmentää, valmistelun ja päätöksenteon tukivelvoitteita selkeyttää ja epärelevantteja tehtäviä karsia."	17	1	1
12. "Tutkimustiedon asiantuntevaa, monipuolista ja puolueetonta käyttöä Eduskunnan valiokuntatyöskentelyssä tulee tehostaa."	18	0	2
13. "Valiokuntien mietinnöissä ja lausumissa tulee selkeästi ilmoittaa, mitä tietolähteitä on käytetty."	19	0	0
14. "Eduskunnan tietopalvelun asiantuntemusta tulee vahvistaa muunkin kuin taloustieteiden osalta."	9	1	9

Tiedeneuvonantajan tarve ja rooli TEA-ryhmässä jakoi vastaajaryhmiä eniten, mutta eri vastaajaryhmien vastaukset jakoutuivat vaihtoehtojen välille suhteellisen tasaisesti.

EHDOTUKSET- toteuttamiskelpoisuus	KYLLÄ	EI	En Osaa Sanoa
15. "Tiedeakatemiain neuvottelukunnan (TANK) yhteyteen perustetaan tiedeanalyysiyksikkö tuottamaan systemaattisia katsauksia globaalista tutkimustiedosta ja ylläpitämään asiantuntijaverkostoa nopeita konsultaatioita varten."	4	12	5
16. "Neuvonantojärjestelmän tavoitteet ja sen toteuttamisen puitteet tulee antaa lain tasoisella säädöksellä ja asetus pohjaisilla täsmennyksillä."	4	9	7
17. "Valtion budjettirahoitus esitetyille uudistuksille tulee irrottaa ministeriöiden sitomattomista tutkimusvaroista."	4	12	5
18. "Tiedeneuvonantojärjestelmä, mukaan lukien tiedeasiamiehen ja TEA-työryhmän toiminta sekä ministeriöiden tutkimus- ja selvityshankkeet, tulee arvioida viiden vuoden kuluttua uudistusten käynnistymisestä."	16	3	1

Näihin ehdotuksiin liittyy erityisen monia, joihin vastaajat eivät osaa ottaa kantaa. Ministeriöt vastustavat yksimielisesti uusien toimien rahoittamista sitomattomista tutkimusvaroistaan.

”Huomioi myös tämä!”

Muita poimintoja lausunnoista

- **Systemaattiset katsaukset ovat luonteeltaan taaksepäin katsovia, kun kuitenkin yhä lisääntyvässä määrin tarvitaan tulevaisuutta luotavaa tietoa.** Kansallinen ennakointiverkosto voi yhtenä toimijana olla tekemässä moniäänisiä ajankohtaisia yhteenvetoja päätöksenteon tueksi.
- **Ehdotus raporttien avattavaksi verkossa kansalaisten kommentointia varten, julkisuus ja päätöksenteon läpinäkyvyys nähdään kannatettavana.** Kansalaiskommentoinnin suhteen on kuitenkin tarkoin pohdittava sen tarkoituksenmukaisuutta ja hyödyntämistä; millä tavoin keskustelua moderoidaan, miten kommentit huomioidaan ja hyödynnetään valmistelussa ja miten niihin vastataan.
- **Tiedeanalyysin tehtäväksi ehdotetaan asiantuntijaverkoston ylläpitämistä ja monikanavaisen tiedeviestinnän tehostamista. Nämä toimenpiteet parantavat tiedon kysynnän ja tarjonnan kohtaamista, mikäli verkosto on riittävän monialainen ja jatkuvasti päivittyvä.**
- **Poliittisen päätöksenteon tietotarpeiden kartoittaminen vaatisi tarkemman selvityksen.** Tarpeiden ymmärtäminen edellyttäisi päätöksentekoprosessin todellisten haasteiden tarkempaa tuntemista ja ongelmakohtien avaamista.
- **Arviointi- ja tarkastustoiminnan hyvät käytännöt tarvitsisivat myös lisäkartoitusta:** Tarkastelussa ei juurikaan tuoda esiin kokemuksia eri maiden arviointineuvostojen tai arviointi- ja tarkastusvirastoista tai esim. tutkimuslaitosten ja -verkostojen roolista osana neuvonantojärjestelmää.
- **Toimintatapoja ja uudentyypisiä kokeiluja olisi hyödyllistä kartoittaa laajemmin esim. kansainvälisen tutkijavaihdon tai asiantuntijakierron vaikuttavuuden osalta.** Kokonaistavoitetta ajatellen laajapohjaisen tiedon hyödyntäminen yhteiskunnan toimintapolitiikan suunnittelussa on tärkeää. Selvitys huomioi vain tutkitun tiedon hyödyntämisen tässä tavoitteessa.